

IK ZEI DAT U GODEN BENT

Een verklaring van Johannes 10:34-36 vanuit het perspectief van de traditionele Joodse interpretatie van Psalm 82.

D. THOMAS LANCASTER

In het verhaal in Johannes 10 stond Yeshua tegenover een kleine menigte lawaaierige critici die hem wilden stenigen op last van godslastering. Ze waren meerbepaald van plan hem te stenigen omdat hij beweerde gelijk aan God te zijn. Yeshua weerlegde de beschuldiging van godslastering door een cryptische toespeling te maken op Psalm 82:6: "Jullie zijn goden, zonen van de Allerhoogste, jullie allemaal." Zijn specifieke intentie achter deze cryptische ontwijking zijn de meeste evangelielezers kwijt geraakt. Om te begrijpen hoe de Meester deze bewijstekst gebruikte om te ontsnappen aan de beschuldiging van godslastering, moet men de midrashische interpretatie van de psalm begrijpen - een die ver verwijderd is van z'n letterlijke lezing. Het is ook noodzakelijk om de achtergrond van die interpretatie en de daarmee samenhangende implicaties voor zonde, dood, het geven van de Tora en de zonde van het gouden kalf te begrijpen.

De Godslastering Aanklacht

Terwijl onze Meester in Salomon's Zuilengang liep tijdens het Chanukkah-feest, sprak hij in gelijkenissen over de rol van de Messias als de goede herder over Israël. Hij besloot zijn leer over deze kwestie met de verzekering dat hij, als de goede herder van zijn kudde, zijn schapen naar de komende wereld zou leiden. Geen roofdier of vijand zou zijn schapen kunnen stelen, omdat de Vader de schapen aan hem had toevertrouwd, en de Vader groter is dan enige potentiële bedreiging voor de schapen. De Vader "is groter dan alles", zei hij, voordat hij besloot met de provocerende opmerking: "Ik en de Vader zijn één" (Johannes 10:29-30).

Bepaalde geleerden, leraren en schriftgeleerden die deze opmerking hoorden, raakten beledigd. Ze behoorden tot Yeshua's tegenstanders en ze hadden gewacht op een gelegenheid om aanstoot te nemen aan iets dat hij zou kunnen zeggen. Ze maakten bezwaar tegen de leringen van de Meester en in het bijzonder tegen zijn aandring om genezingen te verrichten op Shabbat. Maar zij maakten ook bezwaar tegen de manier waarop Yeshua zichzelf als de Zoon van God beschreef. Het klonk pretentius en, afhankelijk van wat hij bedoelde met de titel, was het potentieel heiligschennend. Ze hebben slechts gewacht op een gelegenheid om hem in zijn woorden te vangen en hem op dit punt onder druk te zetten. Met dat hij zei: "Ik en de Vader zijn één", gaf hij hen die kans. Ze namen stenen op alsof ze hem daar ter plekke wilden stenigen.

Yeshua verzette zich tegen hun bezwaren: "Ik heb je veel goede werken van de Vader getoond, voor welke van die gaan jullie me stenigen?" (Johannes 10:32). Ze antwoordden: "Het is niet voor een goed werk dat we je gaan stenigen, maar vanwege godslastering, omdat jij, als mens, jezelf God maakt" (Johannes 10:33). Met andere woorden, zijn tegenstanders wilden zijn verklaring "Ik en de Vader zijn één", interpreteren alsof hij had gezegd: "Ik ben de Vader", of had gesuggereerd: "Ik ben gelijk aan God." In werkelijkheid leerde

Yeshua dat de Vader "groter is dan allen" (Johannes 10:29), en hij leerde: "De Vader is groter dan ik" (Johannes 14:28), een ondergeschiktheid die rechtstreeks vervat is in de titel "Zoon van God." Yeshua onderwees een concept van eenheid met de Vader als een onafscheidelijke onderwerping van wil en eenheid in een spirituele relatie, zo een welke hij zijn discipelen wilde laten aangaan: "Dat zij één kunnen zijn zoals wij één zijn, ik in hen en U in mij" (Johannes 17:22-23). Zijn vijanden zochten echter om hem met elke claim tot een godslasteraar te verklaren. Ze "namen weer stenen op om hem te stenigen" (Johannes 10:31).

Het Weerwoord

Yeshua gaf een vreemd argument om de aanklacht van godslastering - die min of meer de diepere vragen van wie Jezus was, zoals men in het Evangelie van Johannes tegenkwam - uit de weg te gaan. Men kon hebben verwacht dat hij met een spiritueel betoog antwoord zou geven over het Woord dat uit de hemel neerdaalt, zoals we in Johannes 1 en 6 lezen. Daarop zouden we kunnen verwachten dat hij zou protesteren met: "Ik zei niet dat Ik gelijk aan God ben, ik heb alleen gezegd dat ik en de Vader één zijn, maar ik heb niets godslasterends gezegd." Doch, verrassend genoeg, lanceerde hij een uiteenzetting die het idee verdedigde van een god te zijn, alsof dat precies was wat hij had gezegd. In de taal van de wijzen, "hij deed ze gaan vanwaar ze gekomen waren met een riet", d.w.z. hij gaf een ontwijkend antwoord. En om eerlijk te zijn, de uitleg klinkt vrij vaag:

Staat het niet in uw Thora geschreven [in Psalm 82:6]: "Ik zei: U bent goden"? Als hij hen goden noemde, tot wie het woord van God kwam (en de Schrift kan niet worden gebroken), zegt u dan van Hem, die de Vader heiligde en in de wereld zond: "U lastert," omdat ik zei: "Ik ben de Zoon van God"? (Johannes 10:34-36 NASB)

Om enig idee te krijgen van waar Yeshua in Johannes 10:34 over spreekt, moeten we diep in de Tora, een aantal oude Joodse leringen over het verhaal van Mozes en het gouden kalf, en de apostolische interpretatie opduiken.

De Perfecte Wet van Vrijheid

Buiten een joods perspectief op het Nieuwe Testament, spreken mensen over de Tora (Wet) in termen van slavernij, onderdrukking, onderwerping en gebondenheid onder de Wet - dit is allemaal terminologie voor verkeerd begrip en verkeerde interpretatie van de geschriften van Paulus. Maar Jacobus, de broer van de Meester, verwijst naar de Tora als de "wet van vrijheid" of, beter vertaald, de "Tora van vrijheid".

Degene die naar de volmaakte wet, de wet van vrijheid kijkt en volhardt, die geen hoorder is welke vergeet maar een dader die handelt; hij zal gezegend worden in zijn doen. (Jakobus 1:25)

Spreek en handel zo als degenen die onder de wet van vrijheid moeten worden geoordeeld. (Jakobus 2:12)

Het concept van de "wet van vrijheid" en de "Tora van vrijheid" vindt zijn oorsprong in een midrashe interpretatie van Exodus 32:16: "De tafels waren het werk van God, en het schrift was het schrift van God, in de tafels gegraveerd." Een populaire rabbijnse leer suggereert dat we het Hebreeuwse woord *charut*, wat "graveerd" betekent, moeten lezen alsof het het woord *cheirut* is, wat "vrijheid" betekent.

"De tafels waren het werk van God, en het schrijven was het schrijven van God, gegraveerd (charut) op de tafels." Lees niet charut, "graveerd", maar cheirut, "vrijheid", want er is geen vrije mens behalve hij die bezig is met de studie van de Tora. (mAvot 6:2)

Deze creatieve lezing van Exodus 32:16 komt in de rabbijnse literatuur op verschillende plaatsen voor en het lijkt de bron te zijn voor de term "Tora van vrijheid" die in de Brief van Jakobus voorkomt. Vanuit het perspectief van Jakobus is het pad naar vrijheid in de vorm van Tora-geboden op de tafels gegrift.

In welke zin ziet Jacobus de Tora als een wet van vrijheid? Vrijheid van wat? De Tora bevat geboden en regels. Hoe kan een wettelijke code vrijheid bieden? Als we vrijheid definiëren als in staat zijn om te doen wat we willen wanneer we willen, lijkt de Tora het tegenovergestelde van vrijheid op te leggen.

Slaven om te Zondigen

Het Nieuwe Testament heeft een ander zicht op vrijheid. Volgens de leringen van Yeshua en de apostelen is niemand volledig vrij om naar eigen wil te handelen omdat elkeen slechts twee mogelijke opties heeft: Aan de ene kant kan men kiezen om de zonde als een slaaf van de zonde te dienen; aan de andere kant kan men God dienen als een slaaf van gerechtigheid. Er is geen middenweg van persoonlijke vrijheid omdat persoonlijke vrijheid buiten die twee opties een illusie is.

Onze Meester Yeshua zei altijd: "Iedereen die de zonde doet, is een slaaf van de zonde" (Johannes 8:34). De apostel Paulus lichte dit toe en legde uit dat iemand een slaaf wordt als hij de wil van een ander gehoorzaamt. In de arena van het menselijk gedrag heeft iedereen de keuze "van zonde, die tot de dood leidt, of van gehoorzaamheid, die tot gerechtigheid leidt" (Romeinen 6:16). Paulus leerde dat de discipel van Yeshua, hoewel hij vroeger een slaaf van de zonde was, van de zonde bevrijd is en een slaaf van de gerechtigheid is geworden:

Net zoals je ooit je leden hebt gepresenteerd als slaven van onreinheid en tot wetteloosheid die tot meer wetteloosheid leidt, presenteer je nu je leden als slaven van gerechtigheid die leidt tot heiliging. Want toen u slaven van de zonde was, was u vrij t.a.v. rechtvaardigheid. (Romeinen 6:19-20)
De beloning voor het dienen van de zonde is de dood. Maar iemand die bevrijd is van gebondenheid aan de zonde en een slaaf van God is geworden, zal worden beloond in de

opstanding: "De vrucht die je krijgt, leidt tot heiligmaking en het einde ervan, het eeuwige leven" (Romeinen 6:22). Vanuit dit perspectief is wat de meeste mensen als vrijheid zien geen vrijheid. Vrij zijn om te doen wat we willen is in feite slavernij van onze eigen zelfzuchtige verlangens, die op hun beurt slaaf zijn van de slechte neiging. Wanneer iemand zijn eigen verlangens en wil volgt, geeft hij de controle over aan zijn slechte neiging. Dat is echte slavernij. Onze slechte neiging wordt de echte baas, en de vergoeding die we verdienen met die te dienen is niet zo geweldig:

Welke vrucht kreeg je toen van de dingen waarvoor je je nu schaamt? Want het einde van die dingen is de dood ... Het loon van de zonde is de dood. (Romeinen 6:21-23)

Het tegenovergestelde van het dienen van de slechte neiging is God dienen. De wijzen leerden dat de Tora een Tora van vrijheid wordt genoemd omdat die het pad van gerechtigheid en de dienst aan God leert. Bovendien geeft het vrijheid van de dood, als iemand dat pad volgt, zoals de volgende lering over het geven van de Tora op de berg Sinaï aan betekenis inhoudt.

Twee Kronen

Een belangrijke leidraad betreffende de discussie van Yeshua in Johannes 10 houdt verband met het verhaal van het gouden kalf. Toen de kinderen van Israël gezondigd hadden door een gouden kalf te maken, bestrafte de HEERE hen en zei: "U bent een hardnekkig volk ... trek nu uw sieraden uit, opdat Ik mag weten wat Ik met u moet doen" (Exodus 33:5). De mensen deden dit: "Daarom hebben de Israëlieten zich ontdaan van hun sieraden, vanaf de berg Horeb" (Exodus 33:6). Wat waren de "sieraden" die de kinderen van Israël droegen voorafgaand aan de episode van het gouden kalf? De Tora verwijst naar hen als "hun sieraden van de berg Horeb", wat kan worden gelezen als versieringen die zij hadden ontvangen toen zij bij de berg Sinaï waren. De traditionele uitleg van de sieraden (die ook door Rashi wordt vermeld) voert ons veertig dagen terug naar de verbondceremonie op de berg Sinaï toen Mozes het boek van het verbond aan de kinderen van Israël had voorgelezen. De mensen hadden geantwoord met twee eenvoudige Hebreeuwse woorden: Na'aseh, ve'Nishma, wat betekent: "We zullen doen, en we zullen luisteren!" (Exodus 24:7). Onmiddellijk daarna had Mozes het bloed van de verbondoffers op hen gesprekeld en gezegd: "Zie het bloed van het verbond dat de HERE met u heeft gesloten in overeenstemming met al deze woorden" (Exodus 24:8). In aanvulling op de geboden van de Tora, werd het verbond gemaakt in overeenstemming met de door Israël gesproken woorden: "We zullen doen, en we zullen luisteren."

■ Na'aseh - "We zullen doen."

■ Nishma - "We zullen luisteren."

Een joodse legende voegt enkele fantasierijke details toe aan het verhaal. Toen de kinderen van Israël zeiden: "We zullen doen, en we zullen luisteren," daalden engelen af uit de hemel en schonken op het hoofd van elke Jood twee geestelijke kronen. Eén kroon stond voor het woord na'aseh

(we zullen doen) en de andere voor het woord nishma (we zullen luisteren). Rav Bachya merkte op: "Deze versieringen betekenden hun nieuwe geestelijke status, en op hen was het bloed van het verbond." Iedereen op de berg Sinai ontving er van elk een, en de geestelijke kronen symboliseerden de verheven staat van spirituele verheffing die ze hadden bereikt, namelijk vrijheid van zonde en daarom van het loon van de zonde:

Toen Israël "We zullen doen" zei vooraleer "We zullen luisteren" te zeggen, daalden zestig tienduizendtallen dienende engelen neer en weefden voor elke Israëliet twee kronen. Een voor "we zullen doen" en een voor "we zullen luisteren". Toen Israël zondigde, daalden honderdtwintig tienduizendtallen destructieve engelen af en verwijderden ze. (b.Shabbat 88a)

In deze legende wordt de Tora de Tora van vrijheid genoemd omdat ze bevrijding van de dood biedt. Door de Tora te accepteren en ermee akkoord te gaan, heeft Israël onsterfelijkheid als beloning ontvangen. Hun goede bedoelingen brachten hen echter niet ver. De kinderen van Israël zijn hun belofte niet nagekomen om zowel te "doen" als te "luisteren". In plaats daarvan maakten ze een gouden kalf, slechts veertig dagen nadat ze de Tien Geboden hadden gehoord.

Jullie zijn Goden

Een laatste belangrijke aanwijzing betreffende de discussie van Yeshua in Johannes 10 heeft te maken met een oude Joodse interpretatie van Psalm 82. Vooraleer daar op in te gaan, moeten we de hele psalm bekijken:

Een Psalm van Asaf.

*God heeft zijn plaats ingenomen in de goddelijke raad;
temidden van de goden houdt hij oordeel:*

*"Hoe lang zult u onrechtvaardig oordelen?
en partijdigheid tonen aan de goddelozen? Selah.*

*Geef recht aan de zwakken en de wezen;
bewaars het recht van de ellendige en de behoeftigen.*

*Red de zwakken en de behoeftigen;
bevrijd hen uit de hand der goddelozen. "*

*Ze hebben geen kennis of begrip,
zij lopen rond in de duisternis;
alle grondslagen van de aarde worden geschud.*

*Ik zei: "Jullie zijn goden,
zonen van de Allerhoogste, jullie allemaal;
niettemin zullen jullie als mensen sterven,
en vallen als elke prins."*

*Sta op, o God, oordeel de aarde;
want u zult alle naties erven!*

Deze hoogst ongebruikelijke psalm beroept zich op het oude concept van het goddelijke hof in het Nabije Oosten.¹ Het beeldt God af als een hoofd-godheid te midden van het hemelse hof van engelenwezens, of, zoals Paulus ze noemt, "de heersers, ... de autoriteiten, ... de kosmische machten over de huidige duisternis, ... de geestelijke krachten van het

kwaad in de hemelse gewesten" (Efeziërs 6:12). De Tenach (OT) verwijst soms naar engelen en engelachtige wezens als elohim (goden), en bij sommige gelegenheden verwijst de Tenach naar hen als "de zonen van God."² Psalm 82 maakt gebruik van beide titels in zijn toespraak tot het engelenhof:

Ik zei: "Jullie zijn goden, zonen van de Allerhoogste, jullie allemaal; niettemin zullen jullie als mensen sterven, en vallen als elke prins."

Joodse traditie heeft een alternatieve manier om de psalm te lezen, en die alternatieve interpretatie van de psalm geeft informatie over Yeshua's discussie in Johannes 10. Een populaire midrash haalt Psalm 82 uit zijn oorspronkelijke context en past die toe op een nieuwe context om ons iets te leren over wat bij de berg Sinai gebeurde. Daarmee overeenkomstig was het de bedoeling dat Psalm 82 de natie Israël toesprak na de zonde van het gouden kalf. Toen de kinderen van Israël de Tora op de berg Sinai aanvaardden, bereikten ze een engelenstatus: "goden" en "zonen van de Allerhoogste". Toen ze zondigden door een gouden kalf te maken, verloren ze die status:

Er staat geschreven: "Ik zei: 'Jullie zijn goden!' Dit betekent dat als Israël op Mozes had gewacht en niet had gezondigd door het gouden kalf te maken, zou noch een vreemde macht, noch de Engel des Doods over hen hebben kunnen heersen. En aldus staat er: "De tafels waren het werk van God, en het schrift was het schrift van God, gegraveerd (charut) op de tafels." ... Het betekent vrijstelling (cheirut) van de Engel des Doods ... Wat wordt bedoeld met het vers dat zegt: "als mensen zullen jullie sterven, en vallen als elke prins"? Het betekent dat ze zullen sterven zoals Adam of Eva. (Exodus Rabbah 32:1)

Door Gods Goddelijk Woord, het ceremonieel bespreken van het bloed van het verbond, en de verdienste van de woorden na'aseb en nishma, heeft God de kinderen van Israël verheven tot een geestelijke status gelijk aan de engelachtige wezens, hen onsterfelijkheid verleend. Toen zij het gouden kalf maakten, verbeurden zij het eeuwige leven:

Er staat geschreven: "Ik zei: 'Jullie zijn goden, zonen van de Allerhoogste, jullie allen.'" Dit betekent dat toen Israël bij de berg Sinai stond en de Torah ontving, de Heilige, gezegend zij hij, tegen de engel des doods zei, "U mag macht hebben over alle andere naties maar niet over dit volk, want zij zijn mijn deel, en net zoals ik voor altijd leef, zo zullen mijn kinderen eeuwig zijn." ... Maar jullie weigerden trouw te blijven en deed kwaad en zei tot het gouden kalf: "Dit is jullie God, O Israël." Omdat jullie zondigden, "zullen jullie als mensen sterven." (Exodus Rabbah 32:7)

Hadden - volgens deze fantasierijke lezing van Psalm 82 - de Israëlieten bij de berg Sinai de Tora bewaard en niet gezondigd, dan zouden ze een goddelijke status hebben behou-

den en waren vanaf dan altijd "zonen van de Allerhoogste". Hadden zij niet gezondigd, dan zouden zij als de engelen zijn geweest, vergelijkbaar met de toestand van de opgestane rechtvaardigen van de toekomst. Zoals Yeshua zegt: "In de opstanding trouwen zij niet en worden zij niet ten huwelijk gegeven, maar zijn als engelen in de hemel" (Mat. 22:30). Dat wil zeggen dat de opgestane mensen onsterfelijk, onvergankelijk zijn, geen eten en drinken nodig hebben om te overleven, zich niet met huwelijksrelaties bezig houden, maar boven het vlees verheven zijn en vrij van de dood. Wanneer - volgens de midrash - Israël de status van engelen heeft bereikt, verwijst de psalm naar hen als goden en zonen van God, net zoals ook engelen die benamingen in de Tanach ontvangen. Toen ze zondigden, verloren ze de kronen *na'aseh* en *nishma*, wat betekent dat ze de engelachtige en goddelijke status die ze hadden bereikt, verloren hadden. God stuurde engelen om hun kronen weg te nemen, en hij zei hun hun kronen af te doen, symbool voor het verlies van hun engelachtige en onsterfelijke status. Vandaar de woorden van de psalm: "Als mensen zul je sterven en vallen zoals elke prins." Ramban legt uit: "De eerste tafels stelden vrijheid (*cheirut*) van de Engel des Doods voor. Nu ze de ernst van hun zonde erkenden [toen ze zagen dat de tafels werden verbrijzeld en ze hun sieraden verloren], aanvaardde het volk gewillig de dood als een straf voor het gouden kalf."³ Deze onwaarschijnlijke interpretatie van Psalm 82 is alomtegenwoordig in de rabbijnse literatuur. Bijvoorbeeld, in de Talmoed, staat van Resh Lakish een uiteenzetting over dezelfde interpretatie, met betrekking tot de engelen die noch trouwen noch ten huwelijk worden gegeven, als volgt:

Resh Lakish zei: We zouden onze voorouders dankbaar moeten zijn, want hadden ze niet gezondigd door het gouden kalf te maken, zouden we niet in de wereld zijn geboren, zoals er staat in Psalm 82, "Ik zei: 'U bent goden, zonen van de Allerhoogste, u allen.'" Nadat zij echter gezondigd hadden, zei de HERE tot hen: "Nu u echter kwaad hebt gedaan, zult u 'als mensen sterven'". Resh Lakish bedoelt dat als de kinderen van Israël de zonde van het gouden kalf niet hadden gepleegd ze zich niet zouden hebben voortgeplant. (bAvodah Zarah 5a)

De Messiaans-Joodse geleerde Yechiel Tzvi Lichtenstein stelt: "Deze interpretatie was geen twistpunt in de dagen van de Meester." Hij citeert ook een pertinente lering van Rabbi Meir:

Met betrekking tot de Tora zei ik tegen jullie: "Door de Tora te handhaven zullen jullie 'goden' zijn en jullie zullen allemaal 'kinderen van de Allerhoogste' zijn, want de dood zal geen heerschappij over jullie hebben. 'Maar als mensen zullen jullie sterven', omdat jullie de Tora hebt overtreden zoals de eerste Adam."⁴

Het wordt Zinvol

We hebben vier belangrijke concepten vastgesteld:

1. De term 'Tora van vrijheid' verwijst naar de vrijheid van zonde en de Engel des Doods.

2. De kinderen van Israël bereikten kortstondig de vrijheid van zonde en dood door de Tora te accepteren.
3. Toen ze in die staat waren, verwees Psalm 82 naar de kinderen van Israël als "goden" omdat zij een engelachtige onsterfelijke status hadden bereikt.
4. De kinderen van Israël verloren die status toen zij zondigden door het gouden kalf te maken.

Met deze concepten kunnen we het argument in Johannes 10 heroverwegen en kijken of we de logica achter het weerleggen van de godslastering door Yeshua beter kunnen begrijpen.

Toen zijn tegenstanders hem beschuldigden van godslastering door zichzelf gelijk te maken aan Hashem, antwoordde Yeshua met een vraag:

Staat er niet geschreven in uw Wet: "Ik zei, jullie zijn goden"? Als hij hen goden noemde tot wie het woord van God kwam - en de Schrift niet kan worden gebroken - zeggen jullie dan over hem die de Vader heeft gewijd en in de wereld gestuurd: "U lastert," omdat ik zei: "Ik ben de Zoon van God" (Johannes 10:34-36)

Met de traditionele herinterpretatie van Psalm 82 voor ons, is het weerwoord van de Meester logisch. Zij die "goden" werden genoemd en "tot wie het woord van God kwam", waren de Israëlieten op de dag van het geven van de Tora op de Sinaï. Wanneer Yeshua zegt: "De Schrift kan niet gebroken worden", bedoelt hij: "Jullie kunt niet ontkennen wat er in Psalm 82 staat geschreven." Hij gebruikte de interpretatie van de passage van het lichte naar het zware (*kal vachomer*) als volgt: Toen God Israël als zijn eigen volk heiligde en hen zijn Tora gaf, werden ze "goden" en "zonen van de Allerhoogste" genoemd; hoeveel te meer dan zou degene die de Vader als de zijne had gewijd en gezonden om de Messias van het hele volk te zijn - hen te redden van zonde en zelf zonder zonde - dezelfde titel verdienen? Als het volk van Israël niet had gezondigd, zouden ze volgens de midrash, de status van "goden" en "zonen van God" hebben behouden. Hoeveel te meer moet iemand zonder zonde verdienen om dezelfde titels te verkrijgen en te gebruiken?

Uiteindelijk ziet elke ware discipel en volgeling van Yeshua uit naar de hoop van onsterfelijkheid. Een discipel klampt zich vast aan degene die, net als Mozes, in de bres staat en verzoening zoekt voor Israël. Yeshua bezit nog steeds de twee kronen van *na'aseh* en *nishma*. Daarom staat hij voor een nieuwe start voor Israël en brengt hij een nieuw verbond:

Niet zoals het verbond dat Ik met hun vaders sloot op de dag dat Ik ze bij de hand nam om hen uit het land Egypte te brengen, mijn verbond dat ze braken. (Jeremia 31:32)

Onder het nieuwe verbond zal God "hun ongerechtigheid vergeven, en ... hun zonde niet meer gedenken", en hij zal zijn Tora van vrijheid in hen plaatsen en "het op hun hart schrijven" (Jeremia 31:33-34). Dit is waar Yeshua naar verwijst wanneer er wordt gezegd: "Iedereen die zonde beoefent, is een slaaf van de zonde ... Als de Zoon je

vrijmaakt, zul je inderdaad vrij zijn" (Johannes 8:34-36). Yeshua biedt een nieuw begin op basis van betere beloften, zodat we in Messias allemaal de aanneming als zonen en dochters van God kunnen verkrijgen en de opstanding en de Toekomstige Wereld kunnen ingaan zoals de engelen van de hemel.

Eindnoten

1. Voor een uitvoerige bespreking van de conventionele interpretatie van Psalm 82 in zijn oude context van het Nabije Oosten, zie Michael S. Heiser, *The Unseen Realm: Recovering the Supernatural Worldview of the Bible* (Bellingham, WA; Lexham, 2015).
2. Bijv.: Genesis 6:2-4; Deut. 32: 8; Job 1:6, 2:1, 38:7.
3. Ramban over Exodus 33:6. Volgens Ramban zijn de "ornamenten" wapens waarmee God de kinderen van Israël bewapende om hen te beschermen tegen de Engel des Doods, en deze wapens waren verborgen namen van God.
4. Lichtenstein, Commentaar op het Nieuwe Testament, op Joh. 10:35: Want de wijzen van Israël legden het hierboven genoemde vers uit: "Ik zei: 'U bent goden' (b.Avodah Zarah 5a, namens verschillende Tana'im en Midrash Numeri Rabbah 17, en Sifrei, aan het begin van hoofdstuk Ha'azinu, "En R. Meir was gewoon te zeggen", en Rashi interpreteerde het op dezelfde manier): "Met betrekking tot de Tora zei ik tegen jullie: 'Door de Tora hoog te houden zullen jullie "goden" en allemaal kinderen van de Allerhoogste zijn,' want de dood zal geen heerschappij over jullie hebben (en zoals ze daar zeiden, dat de Tora gegeven was opdat ze bevrijd zouden zijn van de doodsengel, etc.) . 'Maar u zult als mensen sterven' (Psalm 82:7), omdat u de Tora hebt overtreden zoals de eerste Adam." En deze interpretatie kende in de dagen van de Meester geen tegenspraak. Daarom ontleende hij hieraan bewijs dat degenen aan wie het woord van God - dat is de Tora - was gegeven, hij "goden" noemt; dit betekent dat ze als goden en als engelen zullen zijn.

MESSIAH JOURNAL 131 ZOMER 2018/5778